

Katarzyna Drogosz

Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Wokalno-Instrumentalny

Dziedzina – sztuk muzycznych

Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka

STRESZCZENIE OPISU PRACY DOKTORSKIEJ

Maria Szymanowska – pianistka i kompozytorka. Wybrane utwory fortepianowe w kontekście epoki, metody gry oraz instrumentarium jej czasów.

Założeniem pracy jest interpretacja wybranych utworów Marii Szymanowskiej (1789-1831) na odpowiednich instrumentach z czasów kompozytorki lub ich kopiach. Zadanie to poprzedzone zostało badaniami skupiającymi się wokół następujących zagadnień:

- Biografia Marii Szymanowskiej ze szczególnym uwzględnieniem jej podróży koncertowych.
- Kontekst stylistyczny: prezentacja sylwetek nauczycieli i mentorów Marii Szymanowskiej.
- Charakterystyka dwóch najważniejszych w epoce Szymanowskiej metod gry na fortepianie: szkoły Hummla i szkoły Fielda. Ich wpływ na grę i twórczość Szymanowskiej.
- Szczegółowe badania dotyczące instrumentów klawiszowych dostępnych Szymanowskiej, począwszy od instrumentów z czasów jej dzieciństwa, aż po ostatnie lata: Od klawesynu i fortepianu tangentowego po sześciopółoktawowe fortepiany ze szkoły wiedeńskiej i angielskiej.

Rezultatem badań stał się wybór kilku różnych instrumentów, na których przygotowane i nagrane zostały wybrane utwory fortepianowe Marii Szymanowskiej. Z tego przedsięwzięcia można wyciągnąć następujące wnioski dotyczące kontekstu stylistycznego wybranych do nagrania utworów:

Vingt Exercices et Préludes, największy i najbardziej ambitny zbiór utworów Szymanowskiej, nosi najsilniejsze piętno wiedeńskiej szkoły Johanna Nepomuka Hummla, choć jednocześnie zadziwia oryginalnością i różnorodnością.

Po drugiej stronie stylistycznego spektrum znajdują się dwa Nokturny Szymanowskiej, blisko spokrewnione ze stylem Johna Fielda.

Pozostałe utwory, o charakterze tanecznym, są swoistą mieszanką stylów: klasycznego i romantycznego, użytkowego i wysoce artystycznego, niewyszukanego i wyraźnie wirtuozowskiego.

Historyczne instrumenty oraz ich kopie okazały się idealnym medium do wykonania utworów Szymanowskiej, ukazania ich atrakcyjności i różnorodności stylistycznej, odważnej wirtuozerii oraz nowatorstwa zapomnianej kompozytorki będącej w cieniu późniejszych słynnych twórców.

Katarzyna Drogosz

Dr hab. Małgorzata Furche - Jurczyk prof. AM

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy

Dziedzina - sztuki muzyczne

Dyscyplina - instrumentalistka

Adres do korespondencji:

Bydgoszcz 85 - 081

ul. 20 stycznia 18/7

tel.605 561 637, mail. malgorzata.jurczyk@wp.pl

Bydgoszcz dnia 21.10.2016 r.

Zlecniodawca recenzji

Rada Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Katowicach, pismo z dnia 29 lipca 2016 roku podpisane przez Dziekana Wydziału Wokalno - Instrumentalnego prof. dr hab. Władysława Szymańskiego. Zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, wraz z późniejszymi zmianami.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Wokalno - Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Katowicach z dnia 25 września 2014 roku w sprawie:

- wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Katarzyny Drogosz w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka, specjalność: gra na fortepianie historycznym i wyznaczeniu na promotora prof. Marka Toporowskiego.

Uchwały Rady Wydziału Wokalno - Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Katowicach z dnia 15 stycznia 2015 roku w sprawie:

-wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Katarzyny Drogosz.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. Poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08. 2005 r. , teks jednolity art.6 ust 1,3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistka.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma z datą 29 lipca 2015 roku informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani mgr Katarzyny Drogosz zatytułowanej: „**Maria Szymanowska - pianistka i kompozytorka. Wybrane utwory fortepianowe w kontekście epoki, metody gry oraz instrumentarium jej czasów**”, otrzymałam pracę pisemną z załączonym dziełem artystycznym zapisanym na nośniku elektronicznym CD, jak również dokumentację dorobku kandydata. Ponadto dołączona została następująca dokumentacja:

Posiedzenie Rady Wydziału w dniu 25 września 2014 roku:

- Wyciąg z protokołu posiedzenia Rady Wydziału z dnia 25 września 2014 r. w siedzibie Akademii Muzycznej w Katowicach.
- Uchwały o wszczęciu przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych i wyznaczeniu promotora
- Protokoły Komisji Skrutacyjnej powołanej przez Radę Wydziału do przygotowania wniosków w postępowaniu przewodowym
- Lista obecności z posiedzenia Rady Wydziału Akademii Muzycznej w Katowicach
- Lista minimum kadrowego

Posiedzenie Rady Wydziału w dniu 15 stycznia 2015 roku:

- Wyciąg z protokołu posiedzenia Rady Wydziału z dnia 15 stycznia 2015 r. w siedzibie Akademii Muzycznej w Katowicach.
- Uchwały w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Katarzyny Drogosz.
- Protokoły Komisji Skrutacyjnej powołanej przez Radę Wydziału do przygotowania wniosków w postępowaniu przewodowym.
- Lista obecności z posiedzenia Rady Wydziału Akademii Muzycznej w Krakowie
- Lista minimum kadrowego

Wyniki głosowania w dniu 25.09.2014 roku dotyczące wszczęcia przewodu doktorskiego

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady	39
Liczba obecnych uprawnionych członków Rady	31
Oddano głosów ważnych	30

Za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora	29
Głosów przeciwnych	0
Wstrzymało się od głosu	1

Wyniki głosowania w dniu 25.09.2014 roku dotyczące wyznaczenia promotora

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady	39
Liczba obecnych uprawnionych członków Rady	31
Oddano głosów ważnych	29
Za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora	29
Głosów przeciwnych	0
Wstrzymało się od głosu	0

Wyniki głosowania w dniu 15. 01. 2015 roku dotyczące wyznaczenia recenzentem dr hab. Marii Banaszkiewicz - Bryła

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady	43
Liczba obecnych uprawnionych członków Rady	30
Za wyznaczeniem recenzenta	28
Głosów przeciwnych	0
Wstrzymało się od głosu	0
Oddano głosów nieważnych	2

Wyniki głosowania w dniu 15. 01. 2015 roku dotyczące wyznaczenia recenzentem mej osoby

Liczba uprawnionych do głosowania członków Rady	43
Liczba obecnych uprawnionych członków Rady	30
Za wyznaczeniem recenzenta	28
Głosów przeciwnych	0
Wstrzymało się od głosu	0
Oddano głosów nieważnych	2

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.14 ust. 2 pkt. 2. Rada Wydziału podjęła prawomocne uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka i wyznaczeniu promotora prof. Marka Toporowskiego oraz o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej dla Pani mgr Katarzyny Drogosz.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani mgr Katarzyna Drogosz urodziła się w Warszawie 17.10.1977r. Edukację muzyczną rozpoczęła w 1984 r. w Państwowej Szkole Muzycznej stopnia Podstawowego i Licealnego w Warszawie w klasach prof. Marii Dawidziuk, prof. Teresy Manasterskiej i ad. Aleksandry Kowalik -Burdzy. Następnie studiowała w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie fortepianu prof. Teresy Manasterskiej i ad. Aleksandry Kowalik - Burdzy oraz w klasie kameralistyki ad. Andrzeja Guza oraz w klasie klawesynu wykł. Władysława Kłosiewicza. W 2001r. Pani Katarzyna Drogosz otrzymała dyplom magistra sztuki.

W latach 2001-2005 studiowała w Conservatorium van Amsterdam w klasie fortepianu historycznego Stanleya Hooglanda. Studia ukończyła z wynikiem bardzo dobrym.

Następnie w latach 2005-2007 Pani mgr Katarzyna Drogosz studiowała w Musikhochschule Freiburg w klasie instrumentów klawiszowych prof. Roberta Hilla. Studia ukończyła także z wynikiem bardzo dobrym. Na zakończenie swojej edukacji odbyła roczne studia podyplomowe w dziedzinie dyplomacji kulturalnej w Collegium Civitas w Warszawie.

Pani mgr Katarzyna Drogosz występowała na wielu festiwalach w Polsce i za granicą. Współpracuje z wieloma instrumentalistami, wokalistami oraz zespołami muzyki dawnej. Prowadzi wykłady i zajęcia indywidualne na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie, w Akademiach Muzycznych w Katowicach i Krakowie.

Regularnie naucza w ramach Międzynarodowej Letniej Szkoły Muzyki Dawnej w Lidzbarku Warmińskim, Międzynarodowej Letniej Akademii Muzyki Dawnej oraz Forum „ Muzyka Dawna na UMFC”. Prowadzi gościnne wykłady, warsztaty oraz prezentacje w szkołach i akademiach muzycznych. Jest koordynatorem działań artystycznych związanych z propagowaniem historycznych instrumentów klawiszowych.

Pani mgr Katarzyna Drogosz była jednym z wykonawców projektu naukowego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki zatytułowanego „ Stworzenie metody kształcenia słuchu w oparciu o percepcję różnic stroju i brzmienia podstawowych interwałów za pomocą nauki historycznych temperacji i praktyki strojenia instrumentów klawiszowych. Kształtowanie świadomości intonacji na instrumentach nie-klawiszowych i niewyposażonych w progi.”

W ramach tego projektu Pani mgr Drogosz brała udział w prowadzonych badaniach terenowych oraz współpracowała przy tworzeniu i publikacji podręcznika.

Wykaz Konkursów

2007 r. Wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie „Musica Antiqua” w Brugii w kategorii pianoforte solo

1995 r. Udział w finale Międzynarodowego Konkursu pamięci Vladimira Horowitza w Kijowie

1995 r. I nagroda na Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Kameralnych we Wrocławiu

1993 r. II nagroda na Steinway Klavirspiel- Wettbewerb w Berlinie

Wykaz Stypendiów

2004 r. Ministerstwo Kultury - stypendium twórcze

2003 r. Fundacja Kultury - stypendium na studia w Conservatorium w Amsterdamie

Wykaz ważniejszych koncertów solowych

- 17.03.2014 r. Bazylea, recital w ramach cyklu „ CIS Cembalomusik in der Stadt Basel
- 21.03.2013 r. Warszawa, Koncerty w ramach cyklu „Pieta 2013”, Koncerty Wielkopostne w świątyniach śródmieścia.
- 09.03.2013 r. Poznań, aula UAM, anatomia fortepianu, koncert w ramach cyklu „Pro Sinfonika”
- 11.05.2012 r. Bad Krozingen, „ Musikalische Gedichte - Preludium, Impromptu, Nocturne”
- 14.06.2011 r. Drezden, Palais Grosser Garten, „ Mazurka - Tradition und Komposition, w ramach cyklu Offenes Palais
- 15.03.2011 r. Łódź, Filharmonia, recital solowy
- 31.10.2010 r. Basel, Bach und Chopin
- 17.03.2010 r. Białystok, sala kameralna filii UMFC, koncert muzyki dawnej
- 25.02.2010 r. Warszawa, Pałac Kazimierzowski UW, koncert w ramach III Międzynarodowego Kongresu Chopin 1810-2010

- 03.02.2009 r. Warszawa, UMFC, koncert nadzwyczajny w ramach VII Forum „ Muzyka Dawna na UMFC”
- 17.10.2009 r. Katowice, Muzeum Archidiecezjalne, „ Pianoforte, klawesyn, fortepian” w ramach XVIII Międzynarodowego Festiwalu Młodych Laureatów Konkursów Muzycznych
- 12.06.2008 r. Basel, Koncert - Galerie Pianofort'ino, Polonaise Brillante
- 19.02.2006 r. Zandijk, Holandia, recital solowy
- 29.01.2006 r. Amsterdam, Pianola Museum, recital solowy
- 16.06.2005 r. Amsterdam, Sweelinckzaal Conservatorium, Vriendenconcert
- 08.06.2000 r. Warszawa, Teatr Mały, Florestan i Euzebiusz, wieczór muzyki R. Schumanna w 190 rocznicę urodzin
- 27.02.2000 r. Imbshausen, koncert w ramach cyklu Imbshausenr Schloosskonzerte

Wykaz koncertów z orkiestra:

- 19.07.2013 r. Warszawa, Teatr Stanisławowski, koncert w ramach XXIII Festiwalu Mozartowskiego, *W. A. Mozart Koncert C-dur KV 467*
- 03.07.2013 r. Warszawa, Zamek Królewski, koncert w ramach XXIII Festiwalu Mozartowskiego, *W. A. Mozart Koncert A-dur KV 414*
- 19.12.2012 r. Kraków, Aula Florianka, koncert w ramach sesji Klawesyn-Klawikord Pianoforte, *C.P.E.Bach Koncert Es-dur na klawesyn i fortepian Wq 47*
- 28.03.2009 r. Kraków, Aula Florianka, koncert w ramach XIV Dni Bachowskich, *C.P.E.Bach Koncert Es-dur na klawesyn i fortepian Wq 47*
- 12.07.2008 r. Warszawa, Studio Koncertowe PR im. W. Lutosławskiego, *C.P.E.Bach Koncert Es-dur na klawesyn i fortepian Wq 47*
- 25.04.2003 r. Amsterdam, Bachzaal, koncert studentów Conservatorium van Amsterdam, *W. A. Mozart Koncert A-dur KV 414*
- 07.02.1996 r. Warszawa, sala koncertowa AMiFC, *koncert abiturientów, R. Schumann Koncert fortepianowy a-moll op.54*

Ponadto doktorantka wykonała 78 koncertów kameralnych z różnorodnym repertuarem.

Ocena dorobku artystycznego i naukowego

Do dorobku kandydatki oprócz 32 koncertów solowych i 7 koncertów z towarzyszeniem orkiestry, należy zaliczyć także 78 koncertów kameralnych oraz wykonanie partii *basso continuo* w 5 koncertach z orkiestrą.

Koncerty kameralne w towarzystwie uznanych śpiewaków, wiolonczelistów, skrzypków, flecistów, klawesynistów, altowiolistów, puzonistów oraz zespołów muzyki dawnej dokumentują duże walory kameralne Pani mgr Katarzyny Drogosz. Bardzo bogaty repertuar począwszy od znaczących dzieł J.S.Bacha, A.Mozarta, J. Haydna, L.van Beethovena, F. Chopina, R. Schumanna, D. Szostakowicza, który dostrzegamy w repertuarze koncertów solowych i kameralnych, dalej koncerty z orkiestrą C.P.E. Bacha, A. Mozarta, R. Schumanna, D. Szostakowicza potwierdzają duży wachlarz możliwości pianistycznych Kandydatki.

Koncerty Doktorantki były rejestrowane i transmitowane przez polskie i europejskie rozgłośnie radiowe.

W duecie z Ercole Nisinim Pani mgr Drogosz nagrała płytę „The Classic Trombone” oraz w duecie z Haną Blaziková nagrała komplet pieśni Fryderyka Chopina dla Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. W przygotowaniach do nagrania znajdują się kameralne utwory L. van Beethovena i Marii Szymanowskiej. Dokonała prawykonania utworu Amacord Weroniki Ratusińskiej w Korzo Theater w Hadze.

Imponujący repertuar wykonany podczas 132 koncertów potwierdzają liczne afisze i programy zawarte w dokumentacji przewodowej, w tym 12 koncertów solowych i 17 koncertów kameralnych wykonanych za granicą. Świadczy to, że Doktorantka prowadzi bardzo ożywioną działalność artystyczną i doskonale odnajduje się zarówno w muzyce solowej jak i kameralnej.

Jednocześnie prowadzi działalność naukową, wykładając w Akademiach Muzycznych, prowadząc warsztaty i prezentując wykłady podczas sesji naukowych.

Pani mgr Katarzyna Drogosz wygłosiła 7 wykładów dotyczących m.in budowy fortepianu, kameralistyki na fortepianie historycznym, dawnych praktyk wykonawczych.

Wielokrotnie prowadziła warsztaty poświęcone twórczości i wykonawstwu dzieł Haydna, J.Ch.Bacha, poza tym także interpretacji na fortepianie historycznym.

Doktorantka pełniła funkcję przewodniczącego na V Festiwalu Muzyki Dawnej i członka jury na Ogólnopolskim Konkursie Muzyki Kameralnej.

Pani mgr Katarzyna Drogosz jest także autorką publikacji zatytułowanych: „Instrumenty klawiszowe w czasach Marii Szymanowskiej” oraz „Historyczne temperacje - sztuka, matematyka, czy rzemiosło?” w czasopiśmie „Klucz” wydanym przez AM w Katowicach.

W miesięczniku Muzyka 21 opublikowała wywiad z Jarosławem Adamusem zatytułowany „ Z klasztoru na estrady świata „ oraz wywiad z Jerzym Sterczyńskim zatytułowany „ O pianistyce, pedagogice i innych okrucinach życia”

Pani mgr Katarzyna Drogosz jest pierwszą Polką, która uzyskała dyplom ukończenia studiów na fortepianie historycznym.

Dokonania artystyczne i naukowe Doktorantki są znaczące i zasługują na szczególne poparcie.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani mgr Katarzyny Drogosz pt. „**Maria Szymanowska - pianistka i kompozytorka. Wybrane utwory fortepianowe w kontekście epoki, metody gry oraz instrumentarium jej czasów**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym(CD) oraz opisu, będącym pracą pod wspomnianym tytułem. Utrwalone na płycie CD dzieło artystyczne powstało na bazie materiału dźwiękowego utworów Marii Szymanowskiej : *Vingt Exercices et Preludes*, Nokturnów As-dur i B-dur, Danse polonaise h-moll, trzech Mazurków, Anglaise As-dur i Menueta Es-dur.

Pani mgr Katarzyna Drogosz przedstawia się jako osoba bardzo kreatywna, przeżywająca muzykę autentycznie, a przy tym profesjonalnie władająca instrumentem. Bardzo ważnym elementem, który doskonale uwytadnia się po przeczytaniu pracy to świadomość i olbrzymia wiedza muzyczna, którą Doktorantka pogłębiała u wielu wybitnych Artystów- Pedagogów. Jej warsztat pianistyczny i szczególna wrażliwość muzyczna pozwoliły na swobodne i pełne finezji wykonanie m.in. *Vingt Exercices et Preludes* Marii Szymanowskiej. Pani mgr Katarzyna Drogosz z wdziękiem, operuje półtrylami, proponuje różnorodne ciekawe sposoby artykulacji . W VI Etiudzie / Preludium C-dur z wirtuozerią pokonuje wszystkie pochodny tercjowe i oktauwowe zapisane w drobnych wartościach rytmicznych, zarazem pięknie uwytadniając taneczne rytmy polonezowe. W X tej Etiudzie /Preludium es-moll pomimo jej małych rozmiarów przedstawia pełną kontrastów improwizowaną mini fantazję. W nietatwych etiudach na „skoki”, Doktorantka ukazuje swe możliwości pianistyczne jednocześnie nadając im swoisty (tak jak pisze w swojej pracy np. o XII Etiudzie/Preludium Es-dur)wymiar *perpetuum mobile*. Wykonanie Etiudy/Preludium B-dur na repetycje, świadczy o dużej wrażliwości muzycznej Pani Katarzyny Drogosz. Doktorantka również swobodnie operuje głosem wiodącym przy jednoczesnym zwielokrotnieniu figuracyjnych głosów środkowych, w XV Etiudzie /Preludium C-dur,w której kompozytorka wykorzystuje tzw. fakturę trzech rąk. W ostatnim utworze cyklu także dowodzi, że świetnie czuje się w technice oktauwowej, przy tym nie zakłócając różnorodnego deklamacyjnego rozumienia materiału muzycznego, co świadczy o doskonałym warsztacie pianistycznym Kandydatki.

wskazówką w przygotowaniach do realizacji dzieł Marii Szymanowskiej. Liczba pozycji źródłowych jest imponująca, trafnie dobrane cytaty, interesujące zdjęcia historycznych fortepianów, niektóre materiały poznawcze bardzo cenne i nie zawsze łatwo dostępne. Szata graficzna dobra, właściwa stylistyka językowa, czytelne i zgodne odsyłacze .

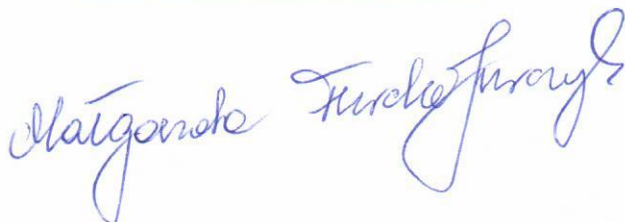
Praca ta na pewno może posłużyć za wzór działań w procesie przygotowawczym nad kompozycjami Marii Szymanowskiej. Zachwyca w niej szerokie spektrum badań, które podjęła Doktorantka. Pani mgr Katarzyna Drogosz udowadnia, że elementy takie jak świadomość realizacji utworu, notacja muzyczna mają zasadniczy wpływ na ostateczny kształt dzieła muzycznego. Próba analizy sposobu gry kompozytorki, oraz różnorodnego typu instrumenty na których grała Maria Szymanowska stały się „cennym drogowskazem” w pracy nad interpretacją jej utworów.

Konkluzja

Pani mgr Katarzyna Drogosz jest pianistką, o dużej sprawności technicznej, a kontrola aparatu gry, wrażliwość i muzykalność, pozwalają Jej na realizację artystycznych wizji wykonywanych dzieł. Jej grę cechuje wielkie wyczulenie na prowadzenia frazy i dbałość o szczegóły. Osobowość artystyczna Doktorantki i umiejętności pianistyczne zasługują na pełne poparcie. Dokonania artystyczne i naukowe Kandydatki, mają duże znaczenie w tworzeniu kultury muzycznej o czym świadczy bogata działalność koncertowa, liczne warsztaty i wykłady.

Niniejszym stwierdzam, że Pani mgr Katarzyna Drogosz wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienia artystyczne spełnia bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust 1. Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską przyjmuje



dr hab. Małgorzata Furche- Jurczyk prof. AM

Recenzja pracy doktorskiej mgr Katarzyny Drogosz

dr hab. Maria Banaszkiewicz- Bryła, prof.AM

Akademia Muzyczna im.I.J.Paderewskiego w Poznaniu

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina: instrumentalistyka

60-178 Poznań, ul.Oskierki 2

Tel. 503 775 605

e-mail:mb.bryla@gmail.com

Poznań, dnia 28 września 2016 r.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach z dnia 25 września 2014 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego dla mgr Katarzyny Drogosz w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Temat pracy doktorskiej: „**Maria Szymanowska – pianistka i kompozytorka. Wybrane utwory fortepianowe w kontekście epoki, metody gry oraz instrumentarium jej czasów**”

Zlecniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Wokalno-Instrumentalny.
Dokumentacja nadesłana w związku z przewodem doktorskim Pani Katarzyny Drogosz zawiera:

1. Sygnowane datą 29 lipca 2016 roku pismo Dziekana Wydziału Wokalno-Instrumentalnego, prof. dr hab. Władysława Szymańskiego z dołączonymi kserokopiami uchwał i protokołów z posiedzeń Rady Wydziału w dniach 25 września 2014 roku (uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora) i 15 stycznia 2015 roku (w sprawie wyznaczenia recenzentów), a także listy obecności członków Rady Wydziału Instrumentalnego i minimum kadrowego.
2. 1 egzemplarz pracy doktorskiej składającej się dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła w wersji drukowanej i elektronicznej
3. 1 egzemplarz dokumentacji dorobku mgr Katarzyny Drogosz

Tryb przeprowadzenia czynności na posiedzeniu Rady Wydziału 25 września 2014 roku, oraz 15 stycznia 2015 był zgodny z Ustawą z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz. U. 2014 poz. 1852 wraz z późniejszymi zmianami oraz z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3.10.2014

roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 2014 poz.1383). Oznacza to, że uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pani Katarzyny Drogosz, wyznaczeniu promotora i recenzentów (w tym mojej osoby) zostały podjęte prawomocnie.

Podstawowe dane o kandydacie

Pani Katarzyna Drogosz ur.17 października 1977 roku w Warszawie

Studia

- Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie (fortepian), dyplom z oceną bardzo dobrą 2001
- Musikhochschule Freiburg (klawesyn) dyplom 2007
- Conservatorium van Amsterdam (fortepian historyczny) dyplom 2005

Praca

Od 2009 roku – UMFC w Warszawie – wykładowca

Od 2010 roku – Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach – asystent

Od 2013 roku – Akademia Muzyczna w Krakowie - asystent

Nagrody i wyróżnienia

1993 – Berlin – Steinway Klavierspiel Wettbewerb – II Nagroda

1995 – Wrocław – Ogólnopolski konkurs Zespołów Kameralnych – I Nagroda

1995 – Kijów – Międzynarodowy Konkurs pamięci Vladimira Horowitza – finalistka

2003 – Stypendium Fundacji Kultury na studia w Conservatorium van Amsterdam

2004 – Stypendium Twórcze Ministertwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

2007 – Brugia- Międzynarodowy Konkurs “Musica Antiqua” w kategorii pianoforte – udział w 4-osobowym finale, wyróżnienie

Dorobek artystyczny

Dokumentacja pracy artystycznej Pani Katarzyny Drogosz - obejmująca okres od 1996 roku aż do roku 2014, czyli wszczęcia przewodu doktorskiego - szczegółowo przedstawia Jej działalność koncertową zarówno w sferze solowej jak i kameralnej i świadczy o dużej aktywności w tym zakresie.

Kandydatka wykonała 76 koncertów kameralnych, 32 recitale (lub półrecitale) solowe i 7 koncertów z orkiestrą. Koncertowała zarówno w Polsce (Warszawa, Kraków, Gliwice, Katowice, Białystok, Zabrze, Płock, Poznań, Łódź) jak i za granicą – w Holandii (Amsterdam, Utrecht, Zandijk), w Niemczech (Drezno, Bad Krotzingen, Imbshausen) i Szwajcarii (Bazylea).

Repertuar przedstawiony w dokumentacji to szereg znaczących pozycji z zakresu szeroko pojętej literatury fortepianowej, zawierający utwory m.in. J.S.Bacha, J.Haydna, W.A.Mozarta, L.van Beethovena, I.Pleyela, F.Lessla, J.Elsnera, J.L.Duska, M.Szymanowskiej, F.Chopina, R.Schumanna, D.Szostakowicza.

Katarzyna Drogosz jako solistka wielokrotnie wykonywała z orkiestrami w Polsce i Holandii koncerty fortepianowe W.A.Mozarta (A-dur KV 414) i C.Ph.E.Bacha (Koncert Es-dur Wq 47) i Koncert fortepianowy a-moll op.54 R.Schumanna.

Imponująco przedstawia się też działalność dydaktyczno-naukowa Kandydatki w zakresie popularyzacji historycznych praktyk wykonawczych i dawnego instrumentarium.

Jako pionierka i propagatorka gry na fortepianie historycznym w Polsce prowadzi warsztaty poświęcone interpretacji (m.in. utworów J.Haydna, J.Ch.Bacha), prezentacje i wykłady z zakresu historii fortepianu i problemów wykonawczych muzyki dawnej.

Od lat jest wykładownicą (prowadząc klasy fortepianu historycznego) na licznych kursach instrumentalnych (Międzynarodowa Letnia Szkoła Muzyki Dawnej w Lidzbarku Warmińskim, Forum Muzyki Dawnej w Warszawie, Akademia Muzyki Dawnej w Szczecinie, Akademia Narolska w Tomaszowie Lubelskim, Międzynarodowa Letnia Akademia Muzyki Dawnej w Wilanowie). Jest też autorką publikacji w specjalistycznych czasopismach muzycznych ("Instrumenty klawiszowe w czasach Marii Szymanowskiej", "Historyczne temperacje- sztuka, matematyka czy rzemiosło", " Z klasztoru na estrady świata"- wywiad z J.Adamusem , "O pianistycie, pedagogice i innych okrucinach życia...."- wywiad z prof.J.Sterczyńskim).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani mgr Katarzyny Drogosz pod tytułem „**Maria Szymanowska – pianistka i kompozytorka. Wybrane utwory fortepianowe w kontekście epoki, metody gry oraz instrumentarium jej czasów**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów Marii Szymanowskiej:

Vingt Exercices et Preludes
Nokturn Le Murmure
Nokturn B-dur
Danse polonaise h-moll
3 Mazurki (C-dur, F-dur, C-dur)
Anglaise As-dur
Menuet Es

Nagrania zrealizowano: 28-29.07, 17-19.08, 13.12.2015 roku

Miejsce nagrania: sala koncertowa Akademii Muzycznej im.K.Szymanowskiego w Katowicach, Fortepianarium w Zabrze, dom prywatny w Provins (Francja)

Dzieło artystyczne przedstawione w niniejszej pracy doktorskiej prezentuje wybór utworów Marii Szymanowskiej. Pani Katarzyna Drogosz, dokonując selekcji, przedstawiła w całości zbiór *Vingt Exercises et Preludes*, dwa nokturny i kilka mniejszych form tanecznych (polonez, mazurki, *anglaise*, menuet). Powyższy wybór pozwala na jednoznaczną ocenę kreacji artystyczno-wykonawczej zarówno w formach wirtuozowskich jak i kantylenowych. Pozwala też w jasny sposób przedstawić wyniki badań, a także odpowiedzi na pytania zadane przez Kandydatkę w koncepcji pracy doktorskiej – czy i w jaki sposób rozwój instrumentarium i popularność dwóch wiodących w Europie szkół pianistycznych (Hummla i Fielda) wpłynął na kształt twórczości Marii Szymanowskiej. Pani Katarzyna Drogosz udowadnia, że technika pianistyczna Szymanowskiej początkowo nosząca cechy charakterystyczne dla szkoły niemiecko-wiedeńskiej powoli zyskiwała cechy typowe dla szkoły angielskiej i miało to udokumentowany związek z instrumentami z jakimi pianistka miała do czynienia na różnych etapach swojego życia. Biorąc powyższe pod uwagę, zabiegiem wielce uzasadnionym jest wykorzystanie w nagraniu różnych typów fortepianów historycznych.

Pośród utworów wchodzących w skład dzieła artystycznego szczególnie zachwycił mnie cykl 20 etiud/preludium. Utwory te, bardzo interesujące, na wskroś oryginalne, uzyskujące jednoznacznie wysoką ocenę współczesnych i będące zarazem inspiracją dla późniejszych twórców – stawiają przed wykonawcą wiele barier technicznych i czysto muzycznych, szczególnie w przypadku użycia instrumentów historycznych. Pani Katarzyna Drogosz świetnie uchwyciła różnorodność formalną i fakturalną tych kompozycji, zmienność nastrojów, swoistą wyrazowość i wirtuozerię pozbawioną nadmiernego patosu. Wyraźnie rysują się tu ewidentne walory warsztatu instrumentalnego Kandydatki - zróżnicowana i precyzyjna artykulacja, lekkość gry, kreatywność interpretacji i wrażliwość na barwę dźwięku.

W formach nokturnowych zwraca uwagę piękne legato, łagodne prowadzenie linii melodycznej, a w utworach tanecznych możemy obcować ze świadomym i adekwatnym zastosowaniem charakterystycznych elementów choreotechnicznych.

Kandydatka logicznie buduje formę zarówno w dużym cyklu jak i w miniaturach. Jest to poparte wnikliwą pracą analityczną (np. podział form w cyklu *Vingt Exercices* na etiudy, preludia, fantazje, toccaty) i pomysłami wykonawczymi, wynikającymi z własnych doświadczeń interpretacyjnych (np. zgodne tradycją wykonawczą dodanie figuracji, zmiany w oryginalnej pedalizacji, użycie moderatora dla uzyskania lepszego efektu dźwiękowego).

Wydaje się, że to właśnie niezwykle gruntowne i wszechstronne wykształcenie Pani Katarzyny Drogosz w zakresie gry na instrumentach klawiszowych (studiowała grę na fortepianie, klawesynie i pianoforte) dało tak znakomity efekt w postaci świadomego historycznie, a zarazem swobodnego wykonawczo i kreatywnego wykonania dzieła, zawierającego tak różnorodny materiał muzyczny.

Opis dzieła artystycznego stanowi komplementarną część całej pracy doktorskiej. Układ pracy jest bardzo przejrzysty. W poszczególnych rozdziałach Kandydatka przedstawia twórczość Marii Szymanowskiej na tle epoki, skupiając się na dwóch podstawowych zagadnieniach – niezwykle dynamicznym w tym czasie rozwoju instrumentarium klawiszowego i ściśle z tym problemem

związanej metodzie gry.

Część biograficzna przedstawiona jest w formie kalendarium, które dokumentuje fakty z życia Marii Szymanowskiej w sposób zwięzły, ale też spójny i logiczny.

Część analityczna obejmuje odniesienia zarówno do stylistyki opisanych kompozycji jak i uwagi dotyczące formy, zastosowanych technik kompozytorskich i decyzji interpretacyjnych Kandydatki, które każdorazowo poparte są odpowiednimi cytatami i przypisami z historycznych dzieł źródłowych, uwzględnione są także różnice tekstowe, występujące w poszczególnych wydaniach dzieł Marii Szymanowskiej.

Rozpatrując stronę edytorską – jest ona poprawna. Praca napisana jasnym, zwięzłym stylistycznie językiem, nie jest pozbawionym jednakże rysu indywidualnego stylu Kandydatki, czego przykładem są niezwykle barwne określenia dotyczące postrzegania poszczególnych utworów. Pojawiają się tu takie stwierdzenia jak „...utwór typu *krzywe zwierciadło...*”, „...*gra błędnych ogników...*”, „efekt *zmyłki*”, czy określenie etiudy 17 „...*wilkiem w owczej skórze...*”. Świadczą one nie tylko o wyobraźni Kandydatki, ale też o specyficznym, wielopłaszczyznowym postrzeganiu materiału muzycznego opracowywanych utworów i poszukiwaniach inspiracji w sferze pozamuzycznej.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Katarzyny Drogosz prezentuje szeroką wiedzę z zakresu poruszanych zagadnień, zarówno w prezentowanym dziele artystycznym jak i w opisie dzieła. Przybliżyła ona sylwetkę Marii Szymanowskiej jako prekursorki w wielu aspektach artystycznych - pianistki i kompozytorki inspirowanej późniejszych twórców i mającej wpływ na postrzeganie aktywności kobiet w życiu muzycznym Europy. Przedstawienie jej twórczości na tle przemian w zakresie metody gry, jak i w kontekście rewolucyjnych zmian w kształtowaniu się instrumentarium klawiszowego początku XIX wieku, można uznać za nowatorskie i oryginalne. Ponad wszelką wątpliwość udowodniony został wpływ tych czynników jako mających niewątpliwie znaczenie w kształtowaniu się języka muzycznego Marii Szymanowskiej. Poszukiwania badawcze w tym względzie i próba rekonstrukcji metody gry stały się ciekawym i istotnym elementem interpretacji prezentowanych dzieł. W tym zakresie niniejsza dysertacja doktorska może zostać uznana za dzieło nowatorskie i oryginalne.

Biorąc powyższe pod uwagę z satysfakcją stwierdzam, że Pani Katarzyna Drogosz wykazała umiejętności niezbędne do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej i artystycznej, w związku z powyższym stwierdzam, że spełniła wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zm.) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora sztuki.

Pracę przyjmuję bez zastrzeżeń.


dr hab. Maria Banaszkiewicz – Bryła, prof.AM